

**Berite,
širite,
podpirajte,
DELO**

DELO

glasilo KPI za slovensko narodno manjšino

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
34131 Trst - Ulica Capitolina, 3
Telef. 744-046 / 744-047

DOPISNIŠTVO za goriško pokrajino:
34170 Gorica - Ulica Locchi, 2
Telef. 24-36

NAROČNINA: Letna 1.000 lir, polletna 550 lir
Poštni tekoči račun: Trst 11/700

Obnovljena izdaja - Leto XXIII - Štev. 12 (776)

TRST - 9. julija 1971

Posamezna številka 50 lir

Quindicinale
Petnajstdnevnik

Sped. in abbonam.
Postale - Gruppo II

Zakaj predsednik vlade ne odgovori?

«Da bi Vam mogli podrobneje osvetliti vsa vprašanja in spričo nujnosti, da bi prišlo do čimprejšnjega uresničevanja zahtev, prosimo, da bi čimprej določili dan za sprejem naše delegacije». S tem odstavkom se zaključuje spomenica, ki so jo predstavniki političnih strank, kulturnih in gospodarskih organizacij, ki združujejo Slovence v Italiji, naslovili predsedniku vlade poslancu Colombu.

Minilo je že sedem mesecev od takrat, ko je bila spomenica poslana v Rim, toda predsednik vlade še ni odgovoril, kaj še, da bi določil dan za sprejem delegacije.

Kje tičijo razlogi za ta neupravičen molk?

Podpisniki spomenice so si med tem časom prizadevali, da bi prišlo do čimprejšnjega srečanja s predsednikom vlade. Tudi osebo sem se zavedel za to. V nekem govoru v poslanski zbornici (16.12.1970) sem med drugim omenil to pismo in povabil predsednika vlade, naj čimprej sprejme delegacijo Slovencev. Kasneje sem govoril s predsednikom vlade o tej zadevi. Vprašal sem ga, kdaj namerava sprejeti delegacijo. Predsednik vlade je rekel, da je podtajnik predsedstva vlade poslanec Antoniozzi sprejel nalogo, da zadevo nemudoma prouči in o njej poroča vladi. Kmalu zatem sem sporazumno s podpisniki spomenice predložil pismo vprašanje, naslovljeno predsedniku vlade, na katero pa še nisem prejel nobenega odgovora. Pred kratkim sem se srečal s prei omenjenim podtajnikom. Vprašal sem ga, če je proučil zadevo. Odgovoril mi je, da o zadevi ničesar ne ve. Rekel mi je, naj mu preskrbim kopijo spomenice. To sem tudi storil in tedaj mi je podtajnik Antoniozzi rekel: «Veš kaj se lahko zgodi s takimi tiskanimi pismi?» Menim, da je hotel reči: «Taka pisma končajo v košu še preden jih kdo prečita.»

Od decembra 1970 pa do danes smo bili priča raznim izredno pomembnim dogodkom, ki bi morali vsaj malo zdramiti naše vladarje.

Obisk predsednika Tita v Rimu in še prejšnje srečanje zunanjih ministrov Mora in Tepavca v Benetkah ter nedavni obisk predsednika vlade SR Hrvatske v naši deželi, so nudili najvišjim državnim in deželnim voditeljem priliko, da izrečejo razne dobrohotne izjave ter ponove razne obljube. Podobne izjave je dal tudi predsednik deželnega odbora dr. Berzanti delegaciji podpisnikov enotne spomenice, ko ga je obiskala ter ga prosila za posredovanje za čimprejšnji sprejem v Rimu. Takrat je dr. Berzanti obljubil, da bo posredoval pri predsedniku vlade. Radi bi vedeli, če je kaj storil in kakšen je morebitni odgovor.

Po vsem tem, kar sem navedel, se mi nehotе vsiljuje slutnja, da

nas vladajoči gospodje sploh ne upoštevajo ter da se z našo narodnostno skupnostjo enostavno norčujejo. Pri najboljši volji si drugače ne morem tolmačiti protislovnih besed, ki sta jih izrekla predsednik Colombo in podtajnik Antoniozzi. Tudi zato ne moremo jemati kot resne niti razne obljube, ki se izražajo v raznih izjavah, danih v deželnem, v pokrajinskih in občinskih svetih.

Ker zadevamo na gluha ušesa in na pomanjkanje dobre volje, menim, da bomo morali tudi v našem demokratičnem boju za nacionalne pravice marsikaj spremeniti. Temejljete bomo morali proučiti razna vprašanja in izdelati ustreznejši program nadaljnjih bojov. Uspehi teh bojov bodo zajamčeni samo če bomo znali mobilizirati vse naše ljudstvo in če bomo povezali boj za naše nacionalne pravice s splošnim bojem za demokracijo, ki ga vodi italijansko delavsko gibanje.

ALBIN ŠKERK

Od 31. julija do 2. avgusta 1971
praznik DELA
v Gabrovcu

Goriški pokrajinski svet podprl spomenico Slovencev

Goriški pokrajinski svet je po daljši razpravi sprejel pomembno resolucijo, ki podpira zahteve slovenske narodnostne skupnosti. Proti resoluciji je glasoval samo fašistični predstavnik.

Resolucija se glasi:

Pokrajinski svet v Gorici, zbran na seji dne 25. junija 1971, po obširni razpravi, v katero so posegli zastopniki vseh političnih skupin in na podlagi predloženih resolucij SDZ, KPI, PSI in PLI, upoštevajoč dejstvo, da je slovenska jezikovna skupnost organsko vključena v politično, družbeno in gospodarsko življenje in jo kakovostno opredeljuje kot element bogatitve omike in

demokracije vse pokrajinske skupnosti;

z zadovoljstvom jemlje na znanje skupno italijansko - jugoslovansko sporočilo z dne 27. marca, v katerem je med drugim rečeno, da je obojestranski namen nuditi nacionalnim manjšinam čimvečjo zaščito;

da je 3. decembra 1970 sedemindvajset italijanskih državljanov slovenskega jezika, predstavnikov političnih strank, kulturnih in gospodarskih organizacij, ki zastopajo vse Slovence v deželi Furlanije-Juljske krfajini, poslalo predsedniku vlade spomenico, v kateri so našteje potrebe slovenskega prebivalstva;

meni, da morata vlada in parlament nujno pripraviti ukrepe, ki so potrebni za popolno izvajanje zaščite in valorizacije slovenske narodne manjšine tudi s primernim prispevkom dežele Furlanije-Juljske krajine, ter upoštevajoč mnenja in smernice krajevnih uprav in zainteresiranega prebivalstva, obvezuje pokrajinski odbor;

— da posreduje pri osrednji vladi, da bi v okviru svojih pristojnosti vzeli v pretes vprašanja vsebovana v spomenici in to v želji, da bi pripoznali in valorizirali v duhu ustave pravice slovenske manjšine v njenem skupnostnem in ne le osebnem okviru;

— da posebno v okviru v pristojnosti pokrajinske uprave podpira pobude, ki so usmerjene v to, da bi državljanom slovenskega jezika dali na razpolago šolske in kulturne dotacije, ki služijo obvarovanju in razvoju skupnosti; v spoštovanje in obnovo izvirne toponomastike v vseh krajih, kjer živi odsežno jedro državljanov slovenskega jezika; v pažnjo, da ne bi v programe o gospodarskem in urbanističnem razvo-

Festival komunističnega tiska v DOBERDOBU

Srečanje slovenskega in italijanskega ljudstva za ustvaritev pogojev za tesnejše vezi s komunistično partijo ob petdesetletnici njene ustanovitve

Od 9. do 12. julija 1971

Osrednja prireditev bo v nedeljo 11. julija

Gostovala bo

Folklorna skupina TONE ČUFAR z Jesenic

Na zborovanju bosta govorila pokrajinska svetovalca

JOŽE IARC

in

ENZO MENICHINO

Vse štiri večere prosta zabava. V petek zvečer nagradno tekmovanje v briškoli. V soboto zvečer tekmovanje v valčku. V ponedeljek izvolitev «Zvezdice DELA 1971».

Udeležite se srečanja s komunističnim tiskom. Naj bo to srečanje velika ljudska manifestacija za okrepitev enotnosti v boju za pravice Slovencev in proti vsem fašističnim ter protislovenskim izbruhom.

Dvojna igra

Goriška Slovenska demokratska zveza je začela polemiko zaradi zemljišč pri Štandrežu in Sovodnjah, na katerih naj bi na osnovi splošnega regulacijskega načrta gradili stanovanjske hiše (zakon 167) in industrijske objekte.

Povod za polemiko je dala izjava predsednika industrijskih združenj, v kateri je bilo naglašeno da je končno potrebno preiti k ustanovitvi konzorcija, ki naj ima oblast, da lahko razlasti zemljišča.

V nekem pismu, ki je bilo poslano krajevemu tisku, se goriška SDZ postavlja proti regulacijskemu načrtu in ugotavlja, da bi razlastitve pomenile nadaljnji korak na poti raznarodovanja, da bi industrijske objekte morali graditi druge, npr. na področju Ločnika.

S temi ugotovitvami popolnoma soglašamo, kar je povsem naravno, toda ne moremo zamolčati dejstva, da je goriška SDZ prepozno začela protestirati.

Zakaj ni goriška SDZ glasno spregovorila še preden je bil sprejet regulacijski načrt, ki predvideva, da se bo goriško mesto širilo prav na področjih Štandreža in Sovodnjah? Zakaj ni upoštevala stališča komunistov, ki ne odobravajo takega regulacijskega načrta, kakršen je?

Vsega tega ni mogoče zanikati. Če tega prof. Bratina še ne ve ali se več ne spominja, mu svetujemo, naj prebere zapisnike seje občinskega sveta. V zapisnikih bo lahko bral tudi naslednje:

1. Skupina Slovenske demokratske zveze (katero je takrat vodil odvetnik Avgust Sfiligoj, prof. Bratina pa je bil občinski odbornik) je glasovala za regulacijski načrt, glasovala je torej tudi za načrte osnove na zakonu štev. 167.

(Nadaljevanje na 4. strani)

FESTIVAL DELA V DOLINI. Prireditve, ki so trajale štiri dni, so bile pomembna kulturna in politična manifestacija. Poročilo o teh prireditvah objavljamo na 3. strani. Na gornji sliki: združena pevska zbor VALENTIN VODNIK iz Doline in VASILIJ MIRK s Proseka-Kontovela. Oba zbora vodi Ignacij Ota.

Predlog zakona za ureditev statusa partizanskih borcev

Osnutek zakona je na pobudo ANPI predložil poslanec Albin Škerk, podpisali pa so ga številni poslanci KPI in PSIUP

Dne 2. julija 1971 je bil v poslanski zbornici predložen zakonski predlog za določitev novega roka za priznanje statusa partizana in za odlikovanje bivših partizanskih borcev s tržaškega in goriškega področja. Zakonski predlog je predložil poslanec Albin Škerk, podpisali pa so ga tudi naslednji komunistični poslanci: Boldrini, Lizzero, Giuliano Pajetta, Scaini, Gessi Nives, Aldrovandi, Bortot, Lavagnoli, Fasoli, Fibbi Giulietta, Ballarin, Chinello, Pelizzari, Fregonese, Bonifazi, Lombardi, Mauro, Guerrini, Re Giuseppina in poslanci PSIUP: Luzato, Zucchini, Lami, Alini in Passoni.

Že dejstvo, da je zakonski predlog podpisalo toliko poslancev obeh strank in da so med podpisniki številni ugledni predstavniki partizanov — med katerimi je tudi predsednik vsedržavnega združenja italijanskih partizanov ANPI, poslanec Boldrini — dokazuje kako občutena je potreba po dokončni in pravični ureditvi partizanskega statusa.

V obrazložitvi zakonskega predloga je rečeno, da zakon šteje

341 z dne 28. marca 1968 ki se tiče priznanja statusa, in sicer v roku šestih mesecev, ni dal prizadetim dovolj časa za predložitev prošnje in dokumentacije.

Tudi v preteklosti, ko je bil sprejet prvi zadevni zakon (zakon šte. 518 iz leta 1945) je bila občutena potreba po podaljšanju roka, kar se je tudi zgodilo, saj je bil rok podaljšan najprej do 10. marca 1946, kasneje pa do 30. junija 1947 in končno do 30. junija 1948.

Taka nujnost se kaže tudi sedaj. Zakon šte. 341 je, kakor je znano, znova odprl možnost predložitve prošnje samo za partizane tržaškega in goriškega področja, za borce v tujini, za divizijo «Pasubio» (Veneto), za padle, zaprte zaradi partizanske dejavnosti, za invalide.

Zakon 341 je, kakor je bil sprejet po več ko dveh desetletjih čakanja. V dvajsetih letih so se prizadeti polastili nezaupanje, razočaranje in grenka resignacija. Rok šestih mesecev se je pokazal za absolutno nezadostnega, da bi se prizadeti seznanili z zakonom in da bi bilo upravičencem omogočeno predložiti prošnje, opremljene s potrebnimi

dokumenti. Posledica tega je bila, da je že v prvih dneh po zapadlosti zakona 341 dospelo v urad za partizane na ministrstvu za obrambo na tisoče spisov avtentičnih borcev, ki so ostali blokirani.

Upoštevati je treba, da so mnogi od prizadetih iz pokrajin, kjer je zelo visok indeks izseljevanja in da so med zapoznelimi, po višji sili, številni prebivalci Trsta in Julijske krajine, to je prav tisti, katerim je nameraval zakon šte. 341 v največji meri ugoditi. Med njimi je zelo visoko število italijanskih državljanov slovenskega jezika, ki imajo redno priznanje ali dokumente, ki potrjujejo partizansko dejavnost. Te dokumente so jih izdale jugoslovanske oblasti. Toda ta dokumentacija ne more veljati v Italiji, če je ne spremlja italijansko priznanje partizanstva.

Onemogočiti, da bi se blokirale te prošnje — je dalje rečeno v obrazložitvi — bi pomenilo, da italijanska republika ne priznava kvalifikacije bivših borcev.

Čut pravičnosti in pravice do tistih, ki so mnogo prispevali med odpornostjo v tujini, ne da bi kaj zahtevali in ne da bi se jim izkazala primerna čast — ker so bili največkrat vključeni v neitalijanske borbene enote, katerih poveljstva ne bodo mogla nikoli postaviti potrebnih predlogov — narekuje da se italijanskim pripadnikom odpornosti v drugih državah izkaže primerno priznanje. Tudi zato naj se predlogi za priznanje vojaških zaslug partizanom v tujini, ki jih je že odobrila komisija prve stopnje leta 1962 in ki so bili potem arhivirani, znova preučijo in naj se zaključijo zadevni postopek.

Iz vseh teh razlogov zaupamo v odobritev tega zakona, ki izjemoma znova odpira rok za priznanje kvalifikacije partizanskega borca in za potrebno spopolnitev določb, ki se

(Nadaljevanje na 4. strani)

Ob II. obletnici ustanovitve začasne revolucionarne vlade Južnega Vietnama

Glasilo KP Francije «L'Umanite» je ob drugi obletnici ustanovitve začasne revolucionarne vlade Južnega Vietnama objavilo razgovor s Fan Van Bajem, načelnikom urada za informacije pri začasni revolucionarni vladi Južnega Vietnama, ki deluje v Parizu. Iz razgovora povzemamo naslednje:

«Začasna revolucionarna vlada Južnega Vietnama, se je v svojem političnem programu zavzemala za umik vseh ameriških enot iz Južnega Vietnama, za zamenjavo vojaškega režima v Saigonu, ki so ga postavile Združene države Amerike, za ureditev vietnamskega vprašanja z odločitvijo samih Vietnamcev v duhu široke nacionalne enotnosti in spoštovanja najvišjih interesov dežele.

Ob drugi obletnici ustanovitve revolucionarne vlade lahko na kratko izrazimo z besedami: neodvisnost, mir, demokracija, narodna enotnost, so postale zahteve vsega ljudstva.

Na področjih, ki so začasno v rokah sovražnika, poleg močnega pritiska, ki zadržuje v posebnih taboriščih s «tigrovimi kletkami» na sto tisoče rodoljubov vseh družbenih stanov, opazimo na transparentnih manifestov in na robovih saigonskih časopisov takšne gesla: «Ne bo resničnega miru, dokler bodo ameriške čete ostale v Vietnamu!».

«Za demokracijo, za enotnost, za suverenost in neodvisnost, zamenjajmo ekipo na oblasti!»; «U.S. Go Home!» pa panavljajo zidovi.

Naj agresor odide in naj poruši vse, kar je zgradil, da je lahko podjarmil Južni Vietnam (predvsem lutkovno vlado), to je volja, ki jo izraža vse vietnamsko ljudstvo! Tako so glavne točke programa začasne revolucionarne vlade Južnega Vietnama v celoti prešle v življenje države in postale za Vietnamce popolnoma naravne, ne glede na družbene razmere in oblike delovanja in na same težnje Vietnamcev.

Ta povezanost je zelo pomembna. Nasprotje med agresorjem in mestnim prebivalstvom se je letos povečalo do takšne mere, da je angažirano vse prebivalstvo, celo v premožnih krogih Saigona. Nihče ne bo bit brezbrizen. Koga ni pri-

zadela žalost, ki jo je povzročila «vietnamizacija», posebno po porazih v Laosu in v Kambodži, celo v družinah funkcionarjev in oficirjev lutkovne vlade?

V zadnjih desetih letih sta Osobodilna fronta in potem revolucionarna vlada vedno gradili svojo politiko na nacionalni združitvi. To je ključ za zmago, da se usmeri vojna za narodno osvoboditev proti agresivnim ameriškim imperialistom in njihovim plačancem. Ko napadamo sovražnika z oboroženimi silami, s političnim bojem in prepričanjem, imamo vedno pobudo. V ofenzivi smo na treh strateških področjih, na goratem področju, v ravnini in v mestih. Letos smo uskladjali akcije s sodelovanjem bratskih ljudstev v Laosu in Kambodži ter ob bratski pomoči naših rojakov iz Demokratije republike Vietnama, našega velikega «zaleđja». Pri Ke Sanu v delti Mekonga smo dosegli odločilne zmage, ki so še v spominu in pozvanjajo kot mrtvaški zvon «vietnamizacije», ki si jo je izmislil Nixon.

V bojih proti genocidnim poskusom ZDA in proti «pacifikatorjem» se je ljudska oblast utrdila, osvobojeno ozemlje pa se je razširilo in okrepilo.

«Vietnamizacija» za Nixona ne pomeni samo zamenjave ameriških enot z lutkovnimi vojniki v bojih, temveč tudi «pacifikacijo» in gradnjo lutkovnega administrativnega omrežja v Južnem Vietnamu. Konkretno gre za široke operacije očiščevanja in množičnega pobijanja podeželskega prebivalstva. Toda naj so sredstva še tako neusmiljena, kaj more peščica vodilnih ljudi, vrženih v morje ljudske vojne? Pa tudi, če to peščico podpirajo in postavljajo nalašč za to izurjeni vojniki. «Pacifikacija» države je obsojena na neuspeh, ker zadeva od eno izmed utrdb ljudske vojne. Revolucionarni boj vietnamskih kmetov je tako močan, da so v preteklem letu onesposobili 200.000 «pacifikatorjev» v tisočih manjših spopadih.

Nixonova politika ne more napredovati, kajti saigonska administracija je drevo brez korenin in to v nasprotju z začasno revolucionarno vlado Južnega Vietnama, ki je nastala iz ljudstva in je odraz njegovih težni. Ko pride saigonska vojska v neko vas, ni nič drugega kot zasedbena vojska, tuje telo sredstva.

Kakšna je bilanca «graditeljev» ruševin iz ZDA? Šest milijonov ton bomb, odvzelenih v zadnjih šestih letih na Indokino, več kot trideset milijonov kilogramov strupenih kemičnih proizvodov in plinov, odvzelenih na tla Južnega Vietnama.

Delna bilanca začasne revolucionarne vlade Južnega Vietnama (v dveh letih) pa je naslednja: Ljudska oblast je ustanovljena v 44 pokrajinah. Cene so stabilne, kmetijska proizvodnja in življenjske razmere izboljšane. Sto in sto novih šol (narodnih in otroških), otroški vrtni, osnovne in srednje šole. 90% šolobveznih otrok obiskuje šole. Na milijone ljudi se je naučilo pisati in brati. V vseh okrožjih obstajajo bolnišnice. Število zdravnikov se je podnesetilo, število nemožnega zdravstvenega osebja se je povečalo dvajsetkrat.

(Nadaljevanje na 4. strani)

Venček Krečič

Po dolgi in mučni bolezni je dne 26. junija 1971 umrl tovariš Venček Krečič iz Barkovelj. Pokopali so ga na pokopališču v Barkovljah, kjer so se od njega poslovili številni tovariši in prijatelji.

Objavljamo odlomek iz nagrobnega govora, ki ga je imela tovarišica Jelka Gerbčeva:

«Z veliko žalostjo v srcu se poslavljamo od našega Venčka. Poslavljamo se od dragega tovariša, odločnega in vztrajnega borca za socialne in narodne pravice. Za njim ne žalujemo samo njegovi svojci in sorodniki, ampak žalujemo vsi mi, ki smo ga poznali in cenili, ga resnično radi imeli. Za njim žalujemo vsi komunisti, soborci, demokrati, vsi Barkovljani.

Tovariš Venček se je s svojim ugledom in s svojo dobrohotnostjo močno vsidral v ta naš kraj iz katerega je izšel. Težko se bomo sprijaznili z dejstvom, da ga ne bomo več srečavali na barkovljanskih ulicah in pri Rumeni hiši, da ne bomo več slišali njegove pesmi.

Tovariš Venček se je rodil v Barkovljah dne 6. septembra 1899. Že kot mlad fant je postal aktiven kulturno-prosvetni delavec. Deloval je pri krajevnem prosvetnem društvu; vključil se je v pevski zbor, v katerem se je odlikoval s svojim močnim basom. Sodeloval je tudi v mladinskih političnih skupinah. Kot zaveden Slovenec in kot bорец za socialne in narodne pravice se je odločno postavil proti fašizmu, kar pa je izredno drago plačal. Ko je neka fašistična tolpa navalila na sedež obrtniškega društva v Barkovljah, je bil tovariš Venček med tistimi, ki so sedež branili. Tedaj so ga fašisti tako hudo pretepli, da se je zgrudil nezavesten. Zadolbil je težke poškodbe, zaradi katerih je postopoma popolnoma oslepel. Vendar pa ni opustil svoje de-

vnosti. Organiziral je protifašistične skupine, pripravljale razne akcije, bil med tistimi, ki so tudi v dobi največjega mračnjenja gojili slovensko besedo in pesem.

Kljub težki prizadetosti je bil izredno aktiven tudi pri organizaciji osvobodilne fronte na področju Barkovelj, od Judovca do Stare gore, od Bajerdina do Kunccev, ter od Gašperetov do Cjakov. V vseh teh krajih je delovala odlična organizacija, ki je skrbela za razne akcije, za zbiranje orožja in drugega materiala za borce ter pripravljala dneve splošnega upora proti nacifašizmu.

Tovariš Venček je tesno sodeloval tudi z barkovljanskim junakom Marijem Matjašičem-Milanom in s krajevnimi partijsko organizacijo, leta 1945 pa je vstopil v komunistično partijo. Kmalu zatem je postal njen ugledni voditelj. In tedaj se je začela nova doba njegovega delovanja.

Premalo je ljudi, ki vedo, koliko je pokojni tovariš Venček storil v prid Barkovljanov, kolikšen je bil njegov delež tudi v splošnem boju za socialne in narodne pravice ljudstva, zlasti slovenskega ljudstva! Težko je nati človeka, ki bi znal tako kot tovariš Venček prilagoditi splošne smernice dela, ki jih partija nakazuje, krajevnim razmeram. Ljubezen do delavskega razreda, do lastnega naroda pa tudi do drugih narodov se je pri tovarišu Venčku spajala z doslednim upoštevanjem in spoštovanjem partijske teorije. Bil je pravi internacionalist, ki ni poznal oklevanj. Vedno je trdil, da je rešitev vprašanj slovenskega ljudstva mogoča le v bratškem in trajnem sodelovanju ter ob podpori vsega demokratičnega ljudstva. Antifašist, prosvetni delavec, bорец za socialne pravice, bорец za pravice slovenskega ljudstva, obenem pa internacionalist, dosleden in požrtvovalen, čudovit tovariš in človek, to je bil naš tovariš Venček.

Mlajši rodovi smo mu hvaležni, za vse, kar nam je posredoval, za njegove nauke, pa tudi za stroge kritike, ki so imele edini cilj: izboljšati delovanje, izpopolniti kadre, okrepiti partijo, antifašistično zavest in razredni čut.

Vsi smo mu hvaležni za veliko žrtev, pa tudi za veliko pomoč, ki nam jo je nudil, za vse kar je dal za našo stvar. Komunistična partija mu je hvaležna za njegove jasne misli, za njegov prispevek.

Partizanski tabor na Opčinah

Preteklo nedeljo je zveza partizanov z Opčin priredila v Prosvetnem domu na Opčinah tradicionalni partizanski tabor, katerega se je udeležilo mnogo ljudi. Na zborovanju sta govorila predstavnik tržaške pokrajinske zveze ANPI tov. Alojz Markovic - Zvonko in Eugenio Laurenti. Kulturni program so izvajali: godba iz Brega (ki je v dopoldanskih urah obiskala tudi več okoliških vasi), pevski zbor SRECKO KUMAR iz Repna, pevski zbor ANTON ZGONIK iz Branika in člani dramske skupine prosvetnega društva TABOR z Opčin. Tudi razstavo partizanskega tiska, ki je bila ob tej priliki urejena v dvorani, si je ogledalo mnogo obiskovalcev.

XI. festival DELA v Dolini Praznik tiska v Trebčah

Skupina Joža Vlahovič iz Zagreba.

11. pokrajinski festival DELA v Dolini se je uspešno zaključil. Če pomislimo na vremenske prilike, ki niso bile najboljše, potem trditev, da je bil festival uspešen, lahko še bolj podkrepimo. (Kot je znano so bile prireditve, najavljene za 12., 13. in 14. junij odložene na 26., 27., 28. in 29. junij).

Festivalske prireditve so se začele v soboto, 26. junija. Ta večer je bil namenjen zborovski pesmi. Na odru so se zvrstili zbori: VALENTIN VODNIK iz Doline, FRANCE PREŠEREN iz Boljunca, SLOVENEK iz Boršta, SLAVEC iz Ricmanj in VASILIJ MIRK s Proseka-Kontovela. Zbori so izvajali slovenske narodne, umetne in partizanske pesmi. Posebno učinkovit je bil zaključni del sporeda, ko sta nastopila skupno zbor iz Doline in Proseka-Kontovela. V tem skupnem nastopu je prišla zlasti do izraza mogočna partizanska pesem. Pred začetkom pevskega sporeda je Mirko Kapelj v imenu uredništva DELA in organizatorjev dolinskega festivala pozdravil vse prisotne, poslanec Albin Škerk pa je govoril o poslanstvu DELA in o pomenu festivala. Govoril je tudi o splošnem političnem boju za pravice Slovencev v Italiji.

V nedeljo, 27. junija popoldne je bil na sporedu promenadni koncert godbe iz Brega. Ta godba se je v zadnjem času močno uveljavila in je deležna velikega priznanja. Na večer istega dne je nastopila znana skupina kulturno-umetniškega društva JOŽA VLAHOVIČ iz Zagreba. Pred številnim občinstvom je izvajala čudovite ljudske plesne. Celoten spored je bil na izredno visoki umetniški ravni. Občinstvo je mlade plesalce, pevce in godbenike iz Zagreba izredno toplo pozdravilo ter jih že med samim sporedom spremljalo z mogočnimi aplavzi.

Odbojarska ekipa iz Trebče.

V nedeljo je bilo tudi zborovanje. Govorila sta dolinski župan in deželni svetovalec Dušan Lovriha in tajnik deželnega komiteja KPI in deželni svetovalec Silvano Bacicchi. Obravnavala sta aktualno politično problematiko ter se seveda dotaknila tudi nalog, ki stoje pred tiskom. Tovariš Lovriha je med drugim poudaril, da ima dolinski festival DELA tudi pomembno kulturno poslanstvo.

V ponedeljek 28. junija je bil na sporedu celovečerni film o vojni Vietnamu. Film prikazuje grozote vojne in poveljuje junaštvo ljudstva, ki se bojuje za svojo svobodo. V torek 29. junija popoldne je bil na sporedu koncert pomlajene godbe iz Ricmanj, na večer pa je nastopila baletna skupina, ki deluje pri zvezi kulturno-prosvetnih organizacij v Kopru, vodita pa jo Stanislav Hiti in Vuka Kumar Hitijeva.

ZAHVALA

Vsem tovarišem in prijateljem, ki so kakor koli sodelovali na festivalu DELA v Dolini in vsem tistim, ki so tudi gmotno podprli to pobudo, se toplo zahvaljujemo.

Vodstvo krožka PINO TOMAŽIČ iz Trsta, ki je organiziral ves kulturni spored festivala, se še posebej zahvaljuje vsem pevkam, pevcem, godbenikom, napovedovalcem, skupini kulturno-umetniškega društva JOŽA VLAHOVIČ iz Zagreba in baletni skupini iz Kopra.

Tovariši iz Trebče so priredili izredno posrečen in zanimiv štirdnevni praznik komunističnega tiska. V okviru tega praznika je športno društvo PRIMOREC organiziralo odbojarski turnir, pri katerem so sodelovale ekipe PARTIZAN iz Sežane, ZARJA iz Bazovice, SOVODNJE iz Sovodenj GAJA iz

Padrič, MLADOST iz Doberdoba in PRIMOREC iz Trebče. Zmagala je ekipa iz Trebče. Ta ekipa je prejela pokal DELA.

Toda v okviru trebenskega praznika tiska je bilo tudi več kulturnih prireditev, pri katerih so sodelovali: pevski zbor TABOR z Opčin, pevski zbor SLAVEC iz Ricmanj, godba PARMA iz Trebče, mešani pevski zbor PRIMOREC iz Trebče in harmonikarski orkester MIRAMAR.

Prireditve, ki so bile v dneh od 26. do 29. junija, se je kljub temu, da so soupadale z različnimi drugimi prireditvami, udeležilo mnogo ljudi. Vsa organizacija je zelo lepo potekala, za kar gre še posebno priznanje poštvalnim tovarišem iz Trebče.

Protifašistični odbor v Nabrežini

Na pobudo sekcije vsedržavnega združenja partizanov ANPI so se v petek, 2. julija 1971 sestali v Nabrežini predstavniki krajevnih sekcij ANPI, Komunistične partije, Slovenske skupnosti in Slovenske levice in razpravljali o predlogu, da se ustanovi stalni protifašistični odbor v devinsko nabrežinski občini. Zastopniki zgoraj navedenih skupin so soglasno sprejeli predlog in napovedali svoj pristop k odboru, ki bo formalno ustanovljen, ko bodo k njemu pristopile še ostale antifašistične stranke.

Festival DELA v DOLINI. Pevski zbori iz Boršta, Boljunca in Ricmanj.

Ob zaključku šolskega leta

Pogovor z ravnateljem šole Glasbene matice v Trstu

30. junija se je zaključilo šolsko leto tudi na šoli Glasbene matice v Trstu.

Ravnatelja šole, dr. Gojmirja Demšarja smo naprosili, naj na kratko objasni, kako je bilo s stanjem gojencev, odnosno z obiskom in uspehi v minulem šolskem letu. Dr. Demšar je odgovoril:

Obisk je bil zadovoljiv tudi zaradi tega, ker je bila ustanovljena nova podružnica šole Glasbene matice v Dolini, kjer se je vpisalo 24 gojencev. Vseh gojencev pa je bilo letos vpisanih 295 in sicer za individualni pouk (solopetje, klavir, violina in ostali orkestralni instrumenti ter harmonika in kitara). Če k temu prištejemo še mladino, ki je sodelovala v mladinskih pevskih zborih: «Kraški slavček», ki združuje mlade pevce iz Nabrežine in okoliških vasi (81 članov); pevski zbor Opčine - Trst, v katerem sodeluje 56 otrok, ter deklinski zbor v Nabrežini, ki ga sestavlja 15 mladink, je to zelo pomemben kulturni kapital, ki mora biti vreden pozornosti vseh nas. Gojenci glasbene šole pa so sodelovali tudi v orkestru Glasbene matice, v mladinskem godalnem ansamblu ter v harmonikarskih šolskih ansamblih in v ansamblih «Miramar». Ves ta številni kader mladih glasbenikov je bil zaupan vzgoji osmih rednih profesorjev ter nekaterim honorarnim sodelavcem, ki so zmogli svoje delo opraviti le tako, da so si prevzeli dosti večje breme, kot je običajno na glasbeno-pedagoških zavodih. Potrebno je bilo veliko ljubezni do dela in po-

žrtvovalnosti, da so zmogli vse to delo, ki je bilo poplačano z lepimi učnimi uspehi, zlasti če pomislimo kakšno breme ima večji del profesorjev tudi na področju ljudske prosvete.

— Opazili smo številne nastope gojencev glasbene šole. Kaj bi nam v zvezi s tem lahko povedali?

— Gojenci in ansamblji glasbene šole so se predstavili na 12 samostojnih nastopih v Trstu, Gorici ter povsod, kjer delujejo podružnice šole Glasbene matice (Dolina, Nabrežina, Prosek, Trebče). Nadalje so gostovali v Komnu, v Trbovljah, zbor «Kraški slavček» na mladinskem festivalu v Celju, harmonikarski ansambel «Miramar» (v katerem sodeluje več gojencev šole Glasbene matice) v Idriji, Pulji in v številnih drugih krajih, tako tudi v italijanskih mestih Pavia, Stradella in Recanati, kjer je prejel lepa priznanja. Številni gojenci so sodelovali na raznih prireditvah drugih prosvetnih ustanov in šol, pri čemer naj omenim zlasti revijo «Primorska poje». Ob vseh letošnjih šolskih nastopih je značilna zavidljiva ugotovitev, da se je dvignila kvaliteta izvajanja, saj so se celo najmlajši gojenci letos odprte podružnice v Dolini presenetljivo lepo predstavili, a nastop gojencev srednje šole v Kulturnem domu v Trstu lahko štejemo že za pravi mladinski koncert.

— Krakšna pa je bila letošnja koncertna sezona Glasbene matice?

— Pri usmerjevanju glasbene politike naših koncertnih prireditev je

bil naš namen, seveda v okviru naših možnosti in pogojev dela, nuditi čim bolj pester izbor tako solistov in ansamblov, kakor glasbenih del. Orkester Glasbene matice, ki je pri snovanju koncertne politike Glasbene matice nedvomno najpomembnejši dejavnik, je bil letos izredno aktiven, saj je nastopil kar desetkrat, bodisi da gre za samostojne koncertne nastope in koncertna sodelovanja (Prešernova proslava, akademija za šolo-spomenik NOB v Cerknem ipd.) v Kulturnem domu v Trstu, bodisi za gostovanja (Nabrežina, Koper, Nova Gorica, Maribor) in kar je zlasti omembe vredno, samostojen nastop na liceju «France Prešeren» v Trstu. Program koncertne sezone pa je obsegal tudi nastope domačih glasbenih umetnikov ter onih iz matične domovine, kakor npr. okteta «Gallus» Slovenskega tria, pihalnega kvinteta in mladinskega zbora RTV Ljubljana itd. Kot pomembno glasbeno prireditev naj omenim revijo solistov in ansamblov glasbenih šol Primorske v Kulturnem domu v Trstu, na kateri so se predstavili mladi glasbeniki iz Tolmina, Postojne, Izole, Ilirske Bistrice, Sežane, Šempetra pri Gorici, Pirana, Nove Gorice, Kopra in Glasbene matice iz Trsta. Razen orkestra sta nastopila s koncertnim sporedom na slovenskih srednjih šolah v Trstu tudi Slovenski trio in pihalni kvintet RTV Ljubljana. To sodelovanje s slovenskimi šolami je imelo zelo simpatičen odmev.

Barkovlje so ogrožene

Izredno veliko razburjenje je povzročila vest, da je tržaški občinski svet sprejel sklep o varianti k splošnemu regulacijskemu načrtu, ki zadeva gradnjo «hitre ceste» skozi Barkovlje.

Ta cesta naj bi povezovala državno cesto št. 202 s središčem mesta. Presekala bi oboje Kontovela, posestva Prosečanov in Kontovelcev ter celotno barkovljansko področje.

Očitno je, da bi ta cesta hudo oškodovala koristi vse barkovljanske skupnosti. Bistveno bi spremenila okolje in slikovitost enega izmed najlepših področij na Tržaškem, ki je ohranilo svojo privlačnost tudi v dobi cementnega «booma». Oškodovala bi krajevni turizem, zlasti v poletnih mesecih, ko je na obrežju vse polno kopalcev. Istočasno bi omejila možnost turističnega vrednotenja kraja. Hudo bi prizadela tudi številne zasebnike, ki bi izgubili lastne stanovanjske hiše, vrtove in vinograde, odpravila tudi pokopališče. Prizadela bi prebivalce tudi zaradi mnogih drugih nevšečnosti, povečala bi ropot, okuženje zraka ipd. Zaradi tega je splošen odpor proti načrtu, ki ga je odobril tržaški občinski svet.

Kdor si je zamislil tako cesto, je očitno menil, da bi prispevala k rešitvi vprašanja nasičenosti prometa pri nas. Vendar pa se s tako rešitvijo ne more rešiti to vprašanje.

Ta cesta naj bi povezovala državno cesto št. 202 v delom tržaškega mesta, ki je že prenasladen z arterijo, ki je močno otežena zaradi njene omejenosti, strukture in področja, v katerem se nahaja. V mesto bi torej usmerila še novo prometno pot ter tako še bolj otežila promet, zlasti promet v staro pristanišče. Tak načrt neizbežno stvarno nasprotuje organskemu razvojnemu konceptu mesta. Skratka: nobena korist — same nevšečnosti!

V občinskem svetu so se tej varianti uprli samo komunisti in predstavniki PSIUP. Vse druge stranke so glasovale za to varianto.

Pred nekaj dnevi so se prebivalci Barkovelj zbrali na skupnem sestanku, na katerem so razpravljali o nastalem položaju, iznesli mnogo idej in predlogov; sestavili so tudi enoten odbor, ki ima nalogo, da koordinira akcijo proti izgradnji te nezaželjene ceste. Sestavljena je bila posebna spomenica, ki bo postavljena mestni upravi. To spomenico so doslej podpisali številni domačini. Podpise bodo sprejemali do 15. julija.

Gradnji «hitre ceste» skozi Barkovlje odločno nasprotuje tudi «Slovenska levica». V posebni izjavi, ki je bila poslana uredništvom slovenskih časopisov, med drugim poudarja, da zavrača kakršen koli načrt za cesto, ki bi pokvaril Barkovlje in Kontovelski breg ter da pričakuje, da bo odpor prebivalstva dosegel zavrnitev omenjenega načrta, pa tudi drugih načrtov, ki bi ogrožali lepoto okolice in oškodovali prebivalstvo.

Proces zaradi «dolinske zadeve»

Tržaško sodišče je obravnavalo tako imenovano «dolinsko zadevo», v katero so zapleteni nekateri prvaki «Slovenske skupnosti» in voditelji «Odbora za pomoč razlaščencem». Obravnava je trajala več dni. Sodišče je zaslišalo številne priče. Tožilec je zahteval za dr. Tula, ki je bil predsednik «Odbora za pomoč razlaščencem» tri leta in šest mesecev zapora, toda sodišče ga je oprostito obtožbe nezakonite prisvojitve denarja. Zaradi pomanjkanja dokazov. «Zadeva» bo prišla pred prizivno sodišče.

Rajonska konzulta pri Sv. Ani

DC, PSDI, PLI in MSI proti uporabi slovenščine

Na prvi seji rajonske konzulte pri Sv. Ani v Trstu je bila postavljena zahteva po tolmaču. To je predvideno tudi po 5. členu pravilnika, ki ga je odobril tržaški občinski svet. Predsednik, demokristjan, je obljubil, da bo o zadevi govoril z občinskim odbornikom Viginijem.

Komunistična skupina je v zvezi s tem vprašanjem predložila posebno resolucijo. Glasovanje o tej resoluciji je bilo dvakrat odloženo. Dne 2. julija je končno resolucija prišla na dnevni red. Zanj so glasovali svetovalci KPI, PSI in independentistični predstavnik. Dobila je torej 7 glasov. Proti resoluciji pa je glasovalo 9 svetovalcev (4 demokristjani, 2 socialdemokrati, 1 liberalec in 2 misovci). Demokristjani so se ponovno znašli na skupnih stališčih ostalih nacionalistov in šovinistov. Kje je torej doslednost? Kje je toliko razbodbano «razumevanje» za probleme Slovencev?

Problemi športnega društva Primorec

Športno društvo Primorec iz Trebb spada med najbolj aktivna športna društva na Tržaškem. Društvo ima dve odbojarski in eno nogometno ekipo. Toda športniki nimajo primerne prostora za vežbanje. Za vežbanje v odbojki je na razpolago le dvorišče ljudskega doma. Toda v zimskem času in v deževnem vremenu se mladina ne more vežbati na prostem. Športno društvo je prisiljeno voziti ekipe v kraje, kjer obstojajo ustrezne dvorane. Za vsa-

PRIHODNJA ŠTEVILKA «DELA»
BO IZŠLA 30. JULIJA

ko vajo morajo plačati 3500 lir najemnine, kar predstavlja hudo breme.

S temi nevšečnostmi je občinska svetovalka Jelka Gerbecova seznanila tržaškega župana, kateremu je posredovala tudi želje trebenskih športnikov. Ponovno je predlagala, naj bi občina zgradila primerno dvorano. To bi lahko zgradili na zemljišču ob šolskem poslopju v Trebbah, ki je itak last občine in je sedaj neizkoriščeno. Tržaškega župana je vprašala tudi, kdaj bo uresničena obljuba, da bodo uredili nogometno igrišče ob cesti med Trebbami in Opčinami.

Dopis iz Doberdoba

Dne 8. junija je bil v Doberdobi redni občni zbor prosvetnega društva JEZERO. Med številnimi domačimi prosvetarji, ki so napolnili društveno dvorano, so bili tudi občinski odborniki in svetovalci. Prisotna sta bila tudi predstavnika Slovenske prosvetne zveze iz Gorice Saverij Rožič in Dino Roner.

Predsednik društva Jože Jarc in tajnik Janko Gergolet sta v poročilih prikazala delovanje društva v zadnjih dveh letih. Delovanje je bilo živahno in pestro. Pozitivno je tudi to, da se je vstopilo v društvo več mladincev.

Pevski zbor je v zadnjih letih imel več nastopov na Tržaškem, Goriškem in v Sloveniji. Med najpomembnejše nastope spada celovečerni koncert v Polzeli (Slovenija) in pa snemanje plošče partizanskih pesmi, katero je naročilo združenje ANP! iz Vidma. Pred dvema letoma so doberdobski prosvetarji začeli izdajati periodični vestnik NAŠ KRAS. Veliko skrb so Doberdobski posvetili 25 obletnici zmage odporniškega gibanja. Novembre p.l. so v počastitev te obletnice organizirali vrsto

prireditve, razstavo slik in dokumentov NOB, filmske predstave in predavanja. Tudi Prešernova proslava je v Doberdobi postala že tradicija. Poleg vsega tega so doberdobski prosvetarji organizirali več dramskih in pevskih nastopov raznih skupin z Goriškega, Tržaškega in iz Slovenije.

Na občnem zboru so govorili tudi o pomanjkljivostih pa tudi o bodočem delu. Na koncu je bil izvoljen nov odbor, ki ga sestavljajo: Marino Černic, Slavko Ferfolja, Karlo Ferletič, Arnald Frandolič, Vilko Frandolič, Janko Gergolet, Bruno Lavrenčič in Jože Jelen. V nadzorni odbor pa so bili izvoljeni: Karlo Černic, Jože Gergolet in Jože Jarc.

Vaščan

ZAHVALA

Prosvetno društvo ZVEZDA v Podlunjerju je podarilo prosvetnemu društvu LIPA v Bazovici klavir. Za ta velikodušen dar se odbor prosvetnega društva LIPA toplo zahvaljuje

Odbor

Razstava v okviru kmečkega tabora

Kmetijska zadruga v Trstu in Slovensko prosvetno društvo TABOR - Opčine vabita vse, ki se ukvarjajo s postavljanjem cvetja, na razstavo cvetličnih aranžmajev, ki bo v okviru letošnjega kmečkega tabora v dneh od 14. do 16. avgusta na Opčinah.

Prijave je treba poslati na sledeči naslov: Kmetijska zadruga, Ulica Ugo Foscolo 1, 34386 Trst ali pa Hrovatin Lucija, Ulica Ginepri 5, 34016 Opčine. Prijave je treba poslati najkasneje do 20. julija letos.

Šolska vest

Ravnateljstvo Državnega znanstvenega liceja FRANCE PREŠEREN v Trstu sporoča, da se vrši vpisovanje v vse razrede znanstvenega liceja, višje gimnazije in klasičnega liceja vsak dan od 10. do 12. ure do vključno 24. julija 1971.

Dijaki, ki bodo opravili popravne izpite v jesenskem roku, se morejo vpisati do 22. septembra 1971.

SOZALJE

Sestri tovariša Venčka Krečiča, g. Mariji por. Gembrini, vsem ostalim svojcem in sorodnikom tržaška federacija KPI in sekcija KPI v Barkovljah pošiljata izraze globokega sožalja. Priдруzuje se tudi DELO.

V počastitev spomina

V počastitev spomina pok. tovariša Venčka Krečiča so darovali za sklad DELA: Družina Kodrič iz Trsta 10.000 lir, Justa in Rudi Blažič iz Barkovelj 4.000 lir, Stanka in Ivanka Hrovatin z Opčin 3.000 lir.

V počastitev spomina pok. prof. Ivana Sosiča daruje tov. Kalin z Opčin 1.000 lir za DELO.

Vsem darovalcem se toplo zahvalujemo.

Nadaljevanje

Dvojna igra

(Nadaljevanje s 1. strani)

2. Prav tako so glasovali tudi socialisti.

3. Komunisti so sprožili ostre kritike bodisi proti regulacijskemu načrtu, bodisi proti načrtom industrijske cone. Poudarjali so, da načrti, kakršni so, predstavljajo hud udarec slovenski nacionalni skupnosti, da dobo uničili vrtnarstvo na področju Štandreža in Sovodenj, predlagali so, da bi vrtnarstvo na omenjenih področjih morali ovrednotiti; trdili so, da industrijska cona, zaprta med Sočo, Sovodnjami in

mejo, nima možnosti ekspanzije. Na osnovi vseh teh trditev je komunistična skupina predlagala drugačno izbiro. Predlagala je, naj bi se industrijska cona širila v smeri proti Ločniku, to je na manj rodovitnih področjih. (to je na tistih področjih, ki jih sedaj «odkriva» SDZ). Spričo zavrnitve vseh teh predlogov (zavrnila jih je večinska koalicija, med katero sodi tudi SDZ), so komunisti glasovali proti regulacijskemu načrtu.

Seveda, takrat je Slovenska demokratska zveza drugače ravnala. Interese Slovencev je izdala zaradi enega stolčka, ki ga je imela v goriškem občinskem odboru!

Taka je torej resnica. Sedaj pa, ko prihajajo stari grehi na dan, SDZ protestira. Toda proti komu protestira? Namesto, da bi protestirala, naj se trka na prsa in javno izpriča «mea culpa!».

Sicer pa je prvakom SDZ dokaj jasno odgovoril tudi predsednik industrijske zveze. Rekel jim je: «Ali niste tudi vi tako odločili? Morali bi prej pomisliti na to».

Žal je tako res. Žal, domačini iz Štandreža in Sovodenj bodo izgubili svojo zemljo. Zato pa, kar se bo zgodilo, nosijo veliko odgovornost prav prvaki SDZ.

C. I.

Predlog zakona

(Nadaljevanje z 2. strani)

tičejo predlogov za odlikovanje za vojaške zasluge, kakor določa zakon št. 341 z dne 28. marca 1968.

Zakonski predlog se glasi:

Člen 1. — Ponovno je odprt rok, ki ga predvideva člen 1 zakona z dne 28. marca 1968 št. 341 za priznanje statusa partizanskega borca, in sicer za dobo enega leta od dneva, ko stopi zakon v veljavo.

Člen 2. — Prošnje za priznanje statusa, o katerem govori prejšnji člen, ki so dospele po 10. oktobru 1968 in do razglasitve tega zakona, enotni vsedrjavni komisiji prve stopnje, ki je bila ustanovljena v smislu člena 4 zakona z dne 28. marca 1968 št. 341, veljajo za predložene v zakonskem roku.

Člen 3. — Predlogi za odlikovanje za vojaške zasluge partizanom, ki so se borili v tujini in ki jih je že odobrila vsedrjavna komisija prve stopnje do 31. decembra 1962 in ki so bili nato arhivirani, ker so bili predloženi po 30. juniju 1948, veljajo za predložene v zakonskem roku.

Člen 4. — Pričujoči zakon stopi v veljavo petnajsti dan po objavi v Uradnem listu.

Vietnam

(Nadaljevanje z 2. strani)

8.500 «strateških vasi» je porušeni s političnim bojem ljudstva, usklajenim z delovanjem osvobodilne armade. Tri milijone ljudi je osvobojenih. Napadenih je bilo 73% vseh sovražnih postojank, 25% izmed njih je bilo popolnoma razbitih, tako da so jih morali izprazniti. 420.000 sovražnikovih vojakov je bilo onesposobljenih za boj (med temi je bilo 110.000 ameriških vojakov in njihovih pomagačev), 5.900 letal in helikopterjev, 14.000 vojaških vozil, 2.500 topov, 1.700 ladij in čolnov uničenih. To so zmage, ki jih je časna revolucionarna vlada Južnega Vietnama dosegla v enem letu.

DELO

glasilo KPI za slovensko narodno manjšino
Direktor Marija Bernetič
Ureja uredniški odbor
Odgovorni urednik
Anton Mirko Kapelj
Tisk: Tip. Riva - Trst
Ulica Torbrianca, 12

Slovenec Slovincu Slovenec

Pregovore poznamo v več inačicah. Spreminjajo se glede na okolje in družbeni sloj v katerih nastajajo, kot izraz že udomačene morale. Če bi v prejšnjih dneh bili na sodišču, ali v razkošnih vilah «narodnih voditeljev» skupne (slovenske) liste, bi morda spoznali, kakor Cankar pred tridesetimi leti, da se lahko vsaka spletkar opraviči «v imenu svete slovenske vzajemnosti» ali druge prazne fraze, s katero, kot z bojno zastavo, prekriješ vse, kar ni povsem čistega.

«Dolinska afera» se z razsodbo v soboto ni zaključila. Sodišče je sicer oprostito Tula — doma mu pravijo «glas vpijočega v Dolini šentflorjanski» (?) — zaradi pomanjkanja dokazov, ostaja pa bridki spomin, kot strašne sanje. Kmetje v Dolini in drugod po Krasu so lahko spoznali, kako se v imenu vzvišenih idealov pravdajo slovenski voditelji, slišali, kako se je bila junška bitka z velekapitalom za dolinske njive, oficirji po 1000 lir na uro, vojaki in purši pa za figo, ali manj).

Slovensko malomeščansko politikantstvo je stopilo v sivo sodnijsko avlo in se razgalilo, pokazalo svoje garje, se med seboj poklalo in opsovalo. In že se med seboj izgovarjajo. Drug drugemu dopovedujejo, da je bilo nujno in naravno. Nastal je pogovor za današnjo rabo, v krogih SSL: «Slovenec Slovincu Slovenec», po latinsko «homo homini lupus».

A, ne! Ne, ne in ne! Oproščeni gor ali dol, umazanija, ki ste jo prali je vaša in si jo lahko držite. Slovenci nimamo pri tem ničesar. Zaman je razmetavanje blata v upanju, da bo ošpricalo malo vsakogar, vse in s tem — nikogar. Krivi ali ne krivi, pet let trajajoče pravdanje, anonimne ovadbe, pisma in grožnje, ki so spremenile naše kraje v drugo Montealepre, kjer manjkata samo lupara in coppola... vse to je vaše; samo vaše. Politični predstavniki, ki so molčali ali govorili pred sodnikom so vsi zrasli v senci lipove vejice in avsenikovih polk med volilnimi kampanjami. Med nami jih ni bilo! Ni jih bilo med kovači, čevliarji, trgovskimi pomočniki, poljedelci, študenti in zidarji. Vaši so, vaše so afere, ponašajte se z njimi, če vam je tako prav.

Bojim se pa, da bo žolca na zalogi le še malo, komaj za par mesecev. Kajti jeseni bomo spet šli na volitve. Tedaj pa bo med vas stopila vila, udarila po sodnih aktih, anonimnih pismih in brošuricah, SDZ in SNOS, SLG, SKSZ ter drugih kraticah. Kot ptič feniks bo iz pepela vzletela deviško čista enotnost v liparski idili.

Na zidovih bodo rumeneli plakati s pozivom:

«Slovenci, družite nas SSL: s ponosom naprej!»

Kar naprej, kar naprej.

Predvsem pa: ne ozirajte se!

Črt

PS: Prof. Tulu iz srca čestitam, da se je izognil kehi. Lepo pa vas prosim — ni vam treba drugega gorja. Nobenega samomora. To so politiki delali nekoč, pod raniko Avstrijo, ko se spori niso reševali pred sodiščem, a ob jutranji zori na rosnih livadi za mestnim pokopališčem.